

Abstrakt

Východiska: V posledních letech roste v ČR míra užívání kratomu. Jedná se o psychoaktivní látku rostlinného původu, jejíž dostupnost není v ČR dosud regulována zákonem, což způsobuje snadnou dostupnost i pro nezletilé. Jsou popsány různé vzorce užívání kratomu, přičemž není zřejmé, v jaké míře dochází k rozvoji problematického užívání či závislosti.

Cíle: Hlavními cíli této práce bylo zmapovat užívání a dopady užívání kratomu v české populaci a analyzovat, jaký je výskyt různých vzorců užívání kratomu a zda, či v jaké míře, dochází ke ztrátě kontroly v průběhu užívání kratomu.

Metody: Byla provedena průřezová online dotazníková studie. Výzkumný soubor tvořily osoby starší 18 let žijící na území České republiky, které mají zkušenost s užitím kratomu, vybrané nepravděpodobnostním výběrem na sociálních sítích. K náboru byly využity skupiny a fóra sdružující osoby se zkušeností s kratomem a uplatnila se i metoda sněhové koule, když někteří respondenti sdíleli pozvánku dále mezi svými kontakty.

Výsledky: Dotazník vyplnilo 331 respondentů. Výzkumný soubor tvoří 259 respondentů, kteří uvedli užití kratomu někdy v životě, z nichž většinu tvořili muži (79,5 %), nejčastěji ve věkové skupině 15 až 34 let (76,1 %). Většina těch, kteří uvedli užívání v průběhu života, tak činila i v posledním roce a měsíci. Respondenti uváděli převážně střední frekvenci užívání (nejčastěji 2 až 5x denně) se střední denní dávkou (průměrně 11 gramů). Většina uživatelů udržuje či zvyšuje frekvenci i dávky v průběhu užívání, téměř čtvrtina však frekvenci i dávku snížila. Při pokusu o odvykání zaznamenalo 61,0 % respondentů nepříjemné pocity, připomínající abstinенční symptomy opioidů. Kombinace kratomu s jinými psychoaktivními látkami byla běžná (84,0 %), přičemž nejčastěji byl kombinován s alkoholem (80,7 %), nikotinem (74,8 %) a konopím (54,0 %). Respondenti ve většině preferovali práškovou formu a často ho užívali pro povzbuzení a relaxaci.

Závěr: Výzkum naznačuje, že užívání kratomu je rozšířené zejména mezi mladými dospělými. Většina uživatelů vykazuje stabilní vzorec užívání s udržením kontroly. Respondenti často kombinují kratom s jinými psychoaktivními látkami, což může zvyšovat riziko negativních zdravotních důsledků. Při pokusu o omezení jsou hlášeny abstinенční příznaky. Je potřeba zvýšit informovanost mezi uživateli kratomu o jeho rizicích.

Klíčová slova: Kratom, vzorce užívání, závislost, závislost na kratomu, dotazníková studie